

ALLEHELGENSDAG

Minnegudstjeneste **Lørenskog kirke søndag 7. november 2010**

Matteus 5,13-16

PREKEN

1. HVORFOR HAR GUD LAGET SÅNNE REGLER?

Han gråt virkelig sine dypfulte tårer. 10-åringen ute ved kisten etter begravelsen. Han gjentok stadig mellom tårene: ”Alle må jo dø!” Bestemoren trøstet så godt hun kunne, men måtte jo bekrefte den erkjennelsen av livets realiteter som nå i all sin gru fylte denne unge guttens hjerte og sinn. Jeg sto der sammen med dem og plutselig så gutten rett opp på meg og spurte: ”Hvorfor har Gud laget sånne regler?” Jeg ble svar skyldig. Spørsmål dirret i luften. Det jeg ikke sa var nok det beste. Intet forsøk på en forklaring. Forståelse og medfølelse uten bortforklaringer som bestemoren ga, var det beste.

Ja, det er et godt spørsmål gutten stiller. ”Hvorfor har Gud laget sånne regler?” Helt kort vil jeg si at sånn som livet er på vår jord med så mye lidelse, sorg og urettferdighet, det livet ønsket ikke Gud skulle vare i en evighet for oss. Han vil dele evigheten med oss, men da under helt andre vilkår.

For i dag er ikke jeg opptatt av svaret på det spørsmålet, men den viktige om enn så smertefulle sannhets erkjennelse som ligger bak spørsmålet til den unge gutten. Vi lever i en tid hvor illusjonen om at vi er udødelige får mer næring enn kanskje noen gang. De vitenskapelige og medisinske fremskritt gjør at vi lever lenger og det bygges opp i media og i blant oss en tanke om at sykdom og død er noe overraskende og sensasjonelt. Sykdom og død oppleves som urimelig og hvis man ikke blir minst 70 er det ikke sjelden at det avkreves en forklaring på hva som gikk galt. Det er ikke slik det skulle være, tenker vi.

La meg skynde meg å si at døden er vond å møte, ikke minst når det er mye ulevd liv igjen. Når et barn aldri fikk vokse opp eller en mor og ektefelle dør midt i livet, så er det tragisk, smertefullt og meningsløst. Og også med den naturlige død, mett av dage, følger det smerte, uro og sorg. Og redsel for vår egen død kan vi lett få med på kjøpet.

Men som den lille gutten så vet vi jo at døden kommer. Medisin og leger kan helbrede og hjelpe, og Gud selv kan svare våre bønner om helbredelse. Men det er bare snakk om utsettelse. Søster død vil komme. Av og til alt for tidlig, av og til brått, av og til har hun varslet sin ankomst. Men hun kommer. Å leve forsonet med denne virkeligheten er en livskunst. Å unngå og ta dette innover seg kan ta fra oss avgjørende livskvalitet, erfaringer og kontakt til de som vi lever sammen med, ikke minst når avskjeden nærmer seg.

Per Fugleli, sosialmedisineren med tversoversløyfe, har skrevet bok om døden, ”Døden, skal vi danse”. Ikke minst preget av at han selv er blitt alvorlig kreftsyk. Han snakker om at ”ved å gjenerobre døden kan samfunnet gjenfinne sin menneskelighet. Døden avslører rikdommens tomhet, ungdommens forgjengelighet og teknologiens begrensning. Døden avslører det 21. århundres store dekkoperasjon: Livet skal være uten flekker og feil”.

Det er også min personlige erfaring. Møte med døden gir et sant møte med livet, og gir sterkere farger og kvaliteter til livet så lenge jeg har det. Til dagen i dag. Døden gir uro og sorg, ja, men den gir også lys til dagene jeg faktisk får.

2. DERE ER VERDENS LYS

Da er det tid for å lese dagens pretekst. Dere kan få sitte mens jeg leser fra Matteus 5,13-16:

13 Dere er jordens salt! Men om saltet mister sin kraft, kan det da bli til salt igjen? Det duger ikke lenger til noe, men kastes ut og trækkes ned av menneskene.

14 Dere er verdens lys! En by som ligger på et fjell, kan ikke skjules. 15 Og når en tenner et lys, setter en det ikke under et kar, men i en stake, så det lyser for alle i huset. 16 Slik skal også deres lys skinne for menneskene, så de kan se de gode gjerninger dere gjør, og prise deres Far i himmelen!

Dere er verdens lys, sier Jesus. Frimodig og trygg. Til sine disipler og venner. Og han sier det midt i dødens verden. Rett før disse ordene, som starten på bergprekenen, er saligprisningene. De som Jesus kaller til å være verdens lys er de samme som han snakker om i saligprisningene. Salig er de som er fattig i seg selv, salig er de som sørger, salig er de tålsomme og barmhjertige, de som hungrer og tørster. Hvem er disse salige annet enn mennesker som lever midt i en vanskelig verden, kjempende med sorg, tilkortkommenhet, med lengsler og vanskelige erfaringer? Deres livserfaringer ligner vel mye på våres. Disse kaller Jesus verdens lys. Akkurat som han kaller oss til det.

I lys av Jesu ord og i lys av denne dagens særpreg, døden og å minnes våre kjære som er døde, vil jeg dele to tanker med dere. Grip dagen, og grip morgendagen.

3. GRIP DAGEN

Carpe diem – grip dagen. I lys av Jesus ord og i lys av døden, la oss gripe dagen i dag. La vårt liv, vårt lys, få lyse der vi er satt til å leve. Vi tenner lys på gravene i dag. Vi minnes våre kjære med et lys og for de aller fleste var våre kjære med blanding av godt og vondt, som et lys for oss. Og derfor kjennes døden, atskillelsen, som et vondt mørke. Og den smerten må vi gå inn i, den slipper vi ikke unna. Den må vi kjempe med alle sammen, og den har også de vi nå savner møtt i sine liv.

Her er det at døden også kan bli et lys for oss. Vi vet søster død kommer en dag, så la oss gripe dagen i dag og leve nå mens vi kan. La oss sette vårt lys i vår stake, midt i livet vi lever på godt og vondt. Akkurat som vi kjente varmen av det lys de vi har mistet var, så kan vi varme hverandre med å være det lys vi er ment å være for hverandre. Jesus ber oss om å være et lys som kan skinne for hverandre. Til menneskers gavn og til Guds ære.

Det går et stille lystog gjennom verden og historien hvor mennesker etter beste evne har latt sitt lys skinne for menneskene rundt seg i en tidvis vanskelig og sorgrammet verden. Nå kan vi gripe dagen, ta vårt lys opp og bidra til lystogets videre ferd inntil nye vil ta over etter oss.

4. GRIP MORGENDAGEN

Grip morgendagen – grip evigheten. Som den lille gutten vet vi så smertefullt vel at vårt lys slokner en dag. Vårt liv er underlagt døden, vi kan ikke følge våre kjære lenger. Livet på den andre siden er skjult for oss. Da kan vi få gripe morgendagen – håpet om morgendagen, løftet om evigheten. Det er ikke så enkelt å forestille seg, og kanskje virkelig tro det, men å ønske det og håpe det vet jeg mange gjør.

Mitt lille lys er begrenset til dagene jeg får her nede. Jesu lys er ikke det. Han som er verdens lys, lyser også gjennom døden. For han er ikke lenger underlagt døden, og livet på den andre siden er ikke skjult for han. Han har vært der, og verdens lys seiret over mørket. Derfor kan Jesus så frimodig be oss enkle og små å være lys i verden, til Guds ære. Fordi hans lys aldri slokner kan vi alltid hente ny lyskraft hos han. Hvilende oss inn mot han og hans ord, hans håp, hans seier, kan vi få styrke og hjelp til å sette vårt lys i en stake. Og vi kan møte erkjennelsen og sorgen over at alle må dø, med et stille og undrende

håp om at døden ikke har siste ordet. Vi kan i Jesu navn gripe ikke bare dagen, men også morgendagen. Og kanskje kan vi når vår time kommer få fred til å si som Jesus tillitsfullt sa rett før han døde på korset: Far, i dine hender overgir jeg min Ånd.

Det går et stille pilgrimstog frem i verden og historien hvor mennesker etter beste evne har latt sitt lys skinne for menneskene rundt seg i en tidvis vanskelig og sorgrammet verden. Det vandrer med undrende håp og løftet blick mot morgendagens og himlens lyse hjem. Og i det toget kan vi få finne vår plass.